

ÚRSKURÐARNEFND UM VIÐSKIPTI VIÐ FJÁRMÁLAFYRIRTÆKI

Fjármálaeftirlitið · Suðurlandsbraut 32 · 108 Reykjavík · Sími: 525 2700 · Fax: 525 2727

Ár 2003, þriðjudaginn 1. júlí, er fundur haldinn í Úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Guðjón Ólafur Jónsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Grétar Grétarsson, Ólöf Embla Einarsdóttir og Sölvi Sölvason.

Fyrir er tekið **mál nr. 2/2003**:

M
gegn
fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r:

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar, og fjármálafyrirtækið F, hins vegar, hér eftir nefndur varnaraðili.

Málið barst úrskurðarnefnd 10. febrúar 2003 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri sama dag. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 10. febrúar 2003, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi hans, dagsettu 21. febrúar 2003. Bréfið var sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 4. mars 2003, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust með bréfi sóknaraðila, dagsettu 6. mars 2003. Með bréfum nefndarinnar, dagsettum 23. apríl og 28. maí 2003 var óskað eftir frekari upplýsingum varnaraðila. Þær bárust með bréfum varnaraðila, dagsettum 13. maí og 5. júní 2003. Bréfin voru send sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 13. júní 2003, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Þær bárust með bréfi sóknaraðila, dagsettu 16. júní 2003.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 20. mars, 20. maí, 28. maí og 1. júlí 2003.

II.

Málsatvik.

Tildrög máls þessa eru þau að hinn 21. september 2001 greiddi sóknaraðili A. kr. 8.499.000.- að hann taldi vegna kaupa á hlutum í B. Gaf varnaraðili út kvittun til sóknaraðila umræddan dag þar sem m.a. greinir: „Þú keyptir Erl hlbr. B “. Var nafnverð bréfanna sagt 40.000,00, að því er virðist bandaríkjadali, sem seld voru á genginu 2,5, þ.e. 100.000 bandaríkjadali. Gengi bandaríkjadals var umræddan dag 84,99 krónur og greiddi sóknaraðili því kr. 8.499.000 til varnaraðila eins og fyrr greinir.

B var stofnað í júlí 1995 í Bandaríkjum Norður-Ameríku. Félagið varð gjaldþrota á árinu 2002 og lauk skiptum 31. október það ár.

Ágreiningur reis með sóknaraðila og fyrrgreindu fjármálafyrirtæki um hvort fyrirtækið hafi átt að kaupa umrædd hlutabréf í B í nafni sóknaraðila eða hvort kaupin yrðu hluti af stærri fjárfestingu í nafni fjármálafyrirtækisins ytra, sem síðan yrði

sundurliðuð á fjárvörslureikning sóknaraðila og annarra fjárfesta hérlandis. Kvartaði sóknaraðili m.a. yfir því að hafa ekki fengið hlutabréf í fyrrgreindu félagi í sínar hendur. Skaut hann máli sínu til úrskurðarnefndarinnar hinn 4. október 2001, sbr. mál nr. 12-2001. Því máli var vísað frá með úrskurði nefndarinnar hinn 4. desember 2001.

Með opinberri tilkynningu viðskiptaráðuneytisins, dagsettri 27. nóvember 2001, var tilkynnt að viðskiptaráðherra hefði þann sama dag afturkallað starfsleyfi A með vísan til 2. tölul. 1. mgr. 60. gr. þágildandi laga um verðbréfiðskipti nr. 13, 1996. Í framhaldi af afturkölluninni hafi viðskiptaráðherra lagt fram beiðni til Héraðsdóms Reykjavíkur um opinber skipti á félaginu í samræmi við 2. mgr. 62. gr. laga um verðbréfiðskipti. Hafi Héraðsdómur Reykjavíkur fallist á þá kröfu og skipað C, til að annast skiptin. Skiptastjóri mun hinn 5. desember 2001 hafa samið við varnaraðila um að hann tæki við fjárvörsluhluta rekstrar A

Samkvæmt fjárvörslufirliti, dagsettu 30. nóvember 2001, var markaðsgengi umræddra hluta hinn 28. sama mánaðar, 0,22 og verðmæti þeirra alls kr. 914.672. Sóknaraðili mun hafa lýst kröfu í bú A m.a. vegna fyrrgreindra hluta í B. Var kröfu hans þar að lútandi hafnað með bréfi skiptastjóra til lögmanns sóknaraðila, dagsettu 13. mars 2002, þar sem sóknaraðili væri skráður fyrir 40.000 hlutum í félaginu.

Með bréfi lögmanns sóknaraðila til varnaraðila, dagsettu 23. júlí 2002, var óskað eftir staðfestingu á því að varnaraðili ábyrgðist tiltekna verðbréfaeign sóknaraðila. Í bréfi til lögmanns sóknaraðila, dagsettu 11. september 2002, sagði varnaraðili m.a. eftirfarandi um verðbréfaeign sóknaraðila: „B 40.000 Er í vörslu hjá F, Fyrirtækið er ekki starfandi.“ Ekki er ágreiningur um að skammstöfunin „F.“ tákni varnaraðila. Í bréfinu var ennfremur tekið fram að varnaraðili bæri á engan hátt ábyrgð á þeim fjárfestingum sem gerðar hefðu verið í nafni fyrrum viðskiptavina A. Þá var tekið fram að erlendar eignir væru vistaðar á erlendum vörslureikningum og væri í flestum tilvikum ekki um að ræða útgefin bréf á bak við eignirnar.

Með bréfi til sóknaraðila, dagsettu 25. október 2001, svaraði varnaraðili fyrirspurn hans um hvar margumræddir hlutir hans væru geymdir. Kvað sóknaraðili B ekki hafa verið búið að gefa út bréf þegar félagið hætti starfsemi en skráning í fjárvörslukerfi varnaraðila hefði farið eftir fyrirbyggjandi gögnum.

Með bréfi til varnaraðila, dagsettu 11. nóvember 2002, gerði sóknaraðili þá kröfu að honum yrðu afhent þau hlutabréf sem varnaraðili hefði sagst hafa í sinni vörslu eða sannaði á öyggjandi hátt að B hefði aldrei gefið út nein bréf. Gæti varnaraðili ekki staðið við þá fullyrðingu sína kvaðst sóknaraðili munu líta svo á að varnaraðili hefði í raun glatað bréfunum og með því komið í veg fyrir að hann gæti leitað meints réttar síns í Bandaríkjunum Norður-Ameríku. Varnaraðili mun ekki hafa svarað bréfi þessu. Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, dagsettri 10. febrúar 2003.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili kvartar yfir því að varnaraðili hafi ekki afhent honum bréf í B sem varnaraðili hafi í sinni vörslu. Þá hafi varnaraðili jafnframt neitað að greiða sóknaraðila þá fjárhæð sem hann greiddi upphaflega fyrir bréfin, þ.e. 100.000 bandaríkjadali. Gerir hann þá kröfu að sóknaraðili endurgreiði (sic) honum 100.000 bandaríkjadali miðað við gengi gjaldmiðilsins um áramótin 2001 og 2002 eða þegar varnaraðili tók við fjárvörslusamningum A

Sóknaraðili kveður varnaraðila hafi tekist á hendur ákveðnar skyldur gagnvart eigendum fjárvörslusamninga þegar hann tók við þeim samningum. Segir sóknaraðili bústjóra A hafa hafnað kröfu hans um endurgreiðslu vegna kaupa sinna í B og byggt á upplýsingum frá varnaraðila sem hafi fullyrt að umrædd bréf væru í sinni vörslu. Segir sóknaraðili að með því að fullyrða bæði við skiptastjóra og lögmann sóknaraðila að varnaraðili hefði bréfin í B í sinni vörslu hafi varnaraðili svipt sig þeim rétti að gera kröfu um skaðabætur í til tryggingafélags A. Þá hafi varnaraðili jafnframt komið í veg fyrir að sóknaraðili gæti eftir atvikum leitað réttar síns í Bandaríkjunum Norður-Ameríku.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili vísar til þess að hann hafi með samningi við skiptastjóra A. tekið að sér umsjón með fjárvörslusamningum þeirra sem gert höfðu fjárvörslusamning við félagið og þeim eignum sem þeim fylgdu. Kveður varnaraðili að í einhverjum tilvikum hafi eignir verið keyptar fyrir aðila en hafðar fyrir utan fjárvörslusafn. Hafi hann fíar eða engar staðfestingar varðandi þær eignir. Þá segir varnaraðili erlendar eignir vistaðar á erlendum vörslureikningum og sé í flestum tilvikum ekki um að ræða útgefin bréf á bak við eignirnar. Varnaraðili kveður að um sé að ræða vörslu þegar útgefin bréf eru vistuð í fjármálastofnun í þar til gerðri öryggisvörslu, svo og þegar aðgangur að rafvæddum bréfum sé einungis í gegnum tiltekna fjármálastofnun sem hafi umsjón með viðkomandi eign.

Varnaraðili segir mismunandi fyrirkomulag hafa verið á viðskiptum A. Annað hvort hafi hlutir verið keyptir í nafni félagsins og síðan haldið utan um undirliggjandi eigendur eða að keypt hafi verið í nafni viðskiptamanns. Hafi þessar upplýsingar ekki legið nákvæmlega fyrir við gerð samnings við skiptastjóra og hafi það tekið töluverðan tíma að finna út hvernig kaupum í einstökum bréfum og sjóðum hefði verið háttað. Samkvæmt þeim upplýsingum sem varnaraðili kveðst hafa aflað sér hafi umrædd B bréf verið keypt fyrir nokkra aðila í nafni A og hafi nafngreindur bandarískur fjárfestingasjóður haft milligöngu um viðskiptin. Bréfin hafi hins vegar aldrei verið gefin út og því ekki afhent varnaraðila og þar af leiðandi aldrei í vörslu hans í áþreifanlegum skilningi. Varnaraðili kveður fyrrgreint fjármálafyrirtæki hafa í október 2001 sent beiðni til B um að skipta keyptum hlutum niður á þá einstaklinga sem hefðu verið á bak við kaupin. A hafi hins vegar orðið gjaldþrota í nóvember 2001 og B á árinu 2002. Hafi ekki verið hægt að fá það staðfest að nafnbreytingar hafi skilað sér til B.

V.

Niðurstaða.

Skilja verður kröfugerð sóknaraðila svo að hann geri kröfu um að varnaraðili greiði sér andvirði 100.000 bandaríkjadala miðað við gengi hinn 5. desember 2001 þegar varnaraðili gerði samning við skiptastjóra A um að taka við fjárvörsluhluta rekstrar félagsins. Þá verður og að skilja málátalbúnað varnaraðila svo að hann geri þá kröfu að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Svo sem fyrr greinir greiddi sóknaraðili A kr. 8.499.000 hinn 21. september 2001 að hann taldi vegna kaupa á hlutum í hlutafélaginu B í Bandaríkjunum Norður-Ameríku. Var nafnverð sagt 40.000,00, að því er virðist bandaríkjadali, og hlutirnir seldir á genginu 2,5, þ.e. samtals á 100.000 bandaríkjadali. Gengi bandaríkjadals var umræddan

dag 84,99 krónur og greiddi sóknaraðili því kr. 8.499.000 til A eins og fyrr greinir. Af hálfu A var því haldið fram í máli sóknaraðila gegn félaginu, sbr. mál nr. 12-2001, að ljóst hafi verið að umrædd fjárfesting yrði í nafni félagsins gagnvart B en hún yrði síðan sundurliðuð á vörslureikninga viðkomandi viðskiptavina hjá félaginu. Hafi sóknaraðili nokkru eftir kaupin nefnt að hann vildi vera skráður beint sem hluthafi í margnefndu félagi. Sóknaraðili sagði fjármálafyrirtækið hins vegar eingöngu hafa átt að vera milliliður við kaupin, þ.e. miðlari.

Eftir að óskað hafði verið opinberra skipta á A hinn 27. nóvember 2001 gerði skiptastjóri hinn 5. desember 2001 samning við varnaraðila um umsjón með fjárvörslusamningum og vörslu eigna. Samkvæmt fjárvörsluyfirliti A, dagsettu 30. nóvember 2001, var sóknaraðili hinn 28. nóvember 2001 skráður fyrir 40.000 hlutum í B í Bandaríkjunum Norður-Ameríku og þar með talinn eigandi þeirra í viðskiptakerfi fjármálafyrirtækisins.

Fyrir liggur að ágreiningur var með sóknaraðila og A um kaup á hlutum í B og hafði sóknaraðili m.a. krafist það fjármálafyrirtæki um afhendingu á hlutabréfum í B og síðar endurgreiðslu kaupverðs hluta í félaginu. Ekki er þó ágreiningur um að í viðskiptakerfi A var sóknaraðili talinn eigandi 40.000 hluta í B.

Skiptastjóri í búi félagsins hafnaði með bréfi, dagsettu 13. mars 2002, kröfum sóknaraðila vegna þess að hann væri skráður fyrir 40.000 hlutum í B. Ekkert kemur fram um það af hálfu skiptastjóra að kröfunni sé hafnað vegna upplýsinga frá varnaraðila eða sökum þess að varnaraðili hafi í vörslu sinni hlutabréf í B á nafni sóknaraðila. Verður því ekki annað ráðið en að skiptastjóri hafi hafnað kröfu sóknaraðila á grundvelli upplýsinga úr viðskiptakerfi A. Ekki verður séð af gögnum málsins að sóknaraðili hafi mótmælt afstöðu skiptastjóra til kröfu sinnar, sbr. 1. mgr. 120. gr. laga um gjaldþrotaskipti o.fl. nr. 21, 1991. Taldist afstaða skiptastjóra þar með endanlega samþykkt við skiptin, sbr. 3. mgr. 120. gr. sömu laga.

Þótt telja verði að texti í bréfi varnaraðila til lögmanns sóknaraðila, dagsettu 11. september 2002, sé ekki eins skýr og kostur hefði verið, gat sóknaraðili ekki, sérstaklega ekki með hliðsjón af forsögu málsins og ágreiningi hans við A, gert ráð fyrir að varnaraðili hefði haft eða hefði þá í vörslu sinni hlutabréf í B á nafni sóknaraðila. Kemur og fram í bréfi varnaraðila að erlendar eignir séu vistaðar á erlendum vörslureikningum og sé í flestum tilvikum ekki um að ræða útgefin bréf á bak við eignirnar. Í bréfinu er enn fremur upplýst að B sé ekki starfandi. Er það staðfest í bréfi varnaraðila, dagsettu 25. október 2002, þar sem enn fremur er upplýst að B hafi ekki verið búð að gefa út bréf þegar félagið hætti starfsemi. Gat sóknaraðili því ekki byggt kröfu sína um afhendingu meintra hlutabréfa í B á efni bréfs varnaraðila, dagsettu 11. september 2002. Eðli máls samkvæmt gat það bréf heldur ekki haft áhrif á þá afstöðu til kröfu skiptastjóra sem fram kemur í bréfi hans, dagsettu 13. mars 2002. Þá hefur heldur ekki verið sýnt fram á það að varnaraðili hafi með saknæmum hætti haft áhrif á þá afstöðu skiptastjóra eða á annan hátt sýnt af sér saknæma háttsemi sem bakað hafi sóknaraðila tjón.

Með vísan til alls framanritaðs er öllum kröfum sóknaraðila á hendur varnaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, fjármálafyrirtækinu F, er hafnað.

Reykjavík, 1. júlí 2003.

Guðjón Ólafur Jónsson

Geir Arnar Marelsson

Grétar Grétarsson

Ólöf Embla Einarsdóttir

Sölvi Sölvason